

sten. V Oroposu, 60 km od Aten, so trajali potresni sunki 20 sekund. Zrušila se je velika jetnišnica s 500 kaznjenci. V splošni zmedbi so skušali jetniki pobegniti, a jim je preprečilo pobeg vojaštvo. Od paznikov je bilo pet ubitih, 10 pa huje poškodovanih. Število žrtev med kaznjenci ni znano. V bližini mesta Oropos je potres popolnoma razdejal vasi Palatia in Alkusa. V Palatiji je bilo ob življenje 15 ljudi, 50 pa hudo ranjenih. Tudi v nadaljnjih osmih vaseh je povzročil potres mnogo škode in je zahteval človeške žrtve. Po prvih vesteh je smrtno ponesrečilo zaradi potresa samo v pokrajini Atika 50 ljudi. Na otoku Evbeja je trpelo najhuje mesto Halkis, kjer je porušil potres 20 hiš in je bilo ubitih pet ljudi. Skupno število smrtnih žrtev na Evbeji znaša 17. Vlada je odposlala koj po nesreči v prizadete kraje reševalne odprave, oddelke vojaštva in orožnikov, da so pomagali vzdrževati red. V najhuje udarjene kraje so bile poslani večje količine živeža in šotorov za one, kateri so ostali brez strehe. — Uradno poročilo o zadnjem potresu na Grškem pravi, da je zahteval potres le 18 mrtvih in 194 ranjenih. Prvotne številke so se izkazale kot netočne.

Razne požarne nesreče. V Brezuli pri Račah je vžgal udar strele hišo posestnika Predikake, ki je oškodovan za 25.000 din. — Nenadoma je nastal nočni požar v gospodarskem posloju Šrajbarskega turna pri Krškem, ki je last g. dr. Ferdinanda Trencu. Ogenj je zajel vse poslopje, katero je bilo polno slame ter krme. Sosedji in gasilci so komaj rešili živino in svinje. Poslopje je pogorelo do tal in znaša škoda 100.000 din. — Matevž Bogme, posestnik v Stopreah pri Rogatcu, je vzel s seboj na polje svojega triletnega sinčka. Tam je njegov kozolec, pod katerega je posadil otroka, da bi bil v senci. Pod otroka je razgrnil telovnik, v katerem je hranil vžgalice. Otrok je s časom iztaknil vžgalice, se je pričel igrati z njimi in je zažgal poln kozolec krme. Zgorelo je vse do

tal. Pogorelec je bil zavarovan za 10.000 din, a je samo uničeno seno vredno 12.000 dinarjev.

Razne novice

Našim cenj. čitateljem. Podlistek »Habakuk« je končan. V nekaj tednih bomo začeli priobčevati novo Reimihlovo kmečko povest.

Velike spremembe v »Jutrovi« deželi. Naša ljubljanska dnevnikarja sta že napovedovala, da se bodo izvršile krog »Jutra« in njegovih priveskov velike spremembe. Na te napovedi naših listov je odgovorilo »Jutro« od 23. julija in dalo javnosti tozadevno natančnejše pojasnilo. Dosedanji načelnik družbe ali konzorcija, katera vzdržuje »Jutro«, g. Adolf Ribnikar, je izstopil in odložil mesto njenega poslovodje. Njegov delež je prevzela zadruga »Napredni tisk«. Predstavnik izdajatelj »Jutra«, »Ponedeljskega Jutra« in »Življenja in sveta«, ki je vsakotedenska priloga ponedeljskega »Jutra«, bo odslej g. Stanko torej pripravi tudi za kmetovalce, oškodovane po zadnjih povodnjih. Pojasnila dajejo zadrugne organizacije ali Privilegirana agrarna banka.

Virant, glavni urednik »Jutra«. Predstavnik izdajatelj »Domovine« bo pooblaščenec zadruga »Napredni tisk« g. upokojeni ravnatelj Jožef Reisner. »Mariborski večernik Jutra« preneha z 31. julijem izhajati v lastništvu »Jutra« ter ga prevzame s 1. avgustom kot lastnik in izdajatelj nova družba pod vodstvom g. Adolfa Ribnikarja.

Ceneni krediti za kmetovalce, prizadete po vremenskih nezgodah. »Društvo prijateljev Slovenskih goric v Ljubljani« opozarja kmetovalce, prizadete po zadnji povodnji Mure, da morejo pri Priv. agrarni banki dobiti posojila v znesku do 2000 din na podlagi menice z rokom dospetka enega leta po 5% obrestni meri, in sicer za nabavo naprav, orodja in drugih predmetov, neobhodno potrebnih za uspešno kmetijsko proizvodnjo v posameznih poljedelskih panogah. Menica mora vsebovati poleg podpisa dolžnika še podpise treh kmetov-porokov. Krediti se izplačajo dolžniku na ta način, da nabavi od nabavljalne zadruga ali drugih poljedelskih organizacij in izjemoma od kakega solidnega podjetja dotični predmet. Sem spadajo n. pr. poleg orodja tudi modra galica, rafija, umetna gnojila, cepivo itd. Ti krediti so

Številke o vžgalicah

Pred kratkim je izdal Statistični urad Društva narodov poročilo, koliko porabijo prebivalci Evrope vsak dan vžgalic. Ugotovili so, da porabijo štiri milijarde vžgalic na dan. Za te štiri milijarde vžgalic je potrebnih 420.000 kg fosforja. Delo, ki ga opravljamo, ko prižigamo vžgalico, pomeni veliko izgubo časa, zlasti če tukaj računamo delo s stališča vse Evrope skupaj. Če vsak porabi eno samo sekundo, da prižge eno vžgalico, bi bilo potrebno za vse štiri milijarde vžgalic nič manj kakor 126 let, 10 mesecev, 5 dni in 2 uri, če bi hotel to delo opraviti en sam človek. Najbolj enostavno bi bilo, če bi ta človek vse naenkrat prižgal. Ta statistika nam kaže, koliko dela ima

Januš Golec:

Ponarejevalci

Po pripovedovanju strica z Dravskega polja iz pretekle in sedanje dobe

Iz razglabljanja: ali zasledujejo orožniki njega, ali mojstra Rupnika, ga je vzdramila kar najbolj vznemirljiva vest iz njegove rojstne vasi. Zaupnik mu je izročil na razmnoževalni stroj popisan listek, na katerem je bilo zabeleženo:

Dragi prijatelji orožniki!

Dve pijavki ste mi že nastavili iz puške v Dobrovcah. Že davno sem se pocelil. Delam denar v Vaši sredini na Dravskem polju in ne na Hrvaškem!

Vas pozdravlja

Jurij Potočnik.

Lističev z navedeno vsebino je bilo skoro po vseh dravsko-poljskih vaseh. Poseben slučaj bi moral biti, če ne bi zašel nobeden orožnikom v roke. Jurij je bil uverjen, da mu je natrosil to ovadbo Rupnik iz nejevolje, ker se še ni preselil ob mejo. Dedec je hotel biti nekaj časa sam med poljanci. Skušal je

28

konkurenta prisiliti na vse obsodbe vreden način, da si poišče drugo zatočišče in druge odjemalce za svoje potvorbe.

Po prečitaniu ovaduškega opozorila je bil Jurij pripravljen, da prenese svoj delokrog k Zgornji Sv. Kungoti in od tam v Avstrijo.

Vajeti preselitve so vzeli v roke zaupniki. Hitro so sporočili kungoškim priseljencema, da jima pride radevolje v štero drug največji dobrotnik, ki se bo mudil pri enem in drugem, dokler ne bosta bogata.

Eden od novopečenih Kungovčanov je bil z bliskavico pri Juriju v Braunšvajgu. Dogovor za preselitev je bil koj sklenjen.

V noči 19. novembra 1925 je bil Jurij pripravljen z vsem potrebnim v braunšvajgskem gozdu. Pripehljal se je ponj njegov novi hišni gospodar z izvoščkom iz Maribora.

V kočijo so vstopili trije: Jurij, njegova žena in Kungovčan. Izvošček je vzel na kozla poleg sebe košaro, v kateri je tičala vsa mogoča ropotija. Vozeča se trojica je pila med potjo parkrat v krčmi čaj. Ob pol enajsti uri v noči so bili v Mariboru, odkoder so zavili v Košake in proti Zgornji Sv. Kungoti. V Kungoti je obstala kočija pri hlevih grofa Pachte.

Dve novi in potrebni orožniški postaji. Pri Sv. Bolfenku in pri Sv. Martinu na Pohorju sta začeli z 22. julijem poslovati novi in stalni orožniški postaji. S tem je izpolnjena dolgoletna želja izletnikov in Pohorcev.

Okostnjak v gramozni jami. V betnavski gramozni jami na Teznu pri Mariboru so zadeli pri kopanju gramoza v gornji zemljski plasti na človeški okostnjak, ki je počival plitvo v zemlji kakih 20 let. Najbrž gre za kak nepojasnen zločin iz poprevratnih časov.

Krojni tečaj za žensko krojaštvo, ki ga vodi banovinski strokovni učitelj g. Knafelj, se odpravi v Mariboru dne 1. avgusta ob 18 v poslopju deklishe meščanske šole (poleg Mestne hranilnice pri stolni cerkvi). Priglašeni udeleženci so bili pismeno obveščeni. Novi zanimanci lahko dobijo pojasnila v pisarni obrtno-pospeševalnega referata na okrajnem načelstvu.

Na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu prične novo šolsko leto v začetku novembra. Šola ima dva oddelka: letno in zimsko šolo. Letna šola traja eno leto, zimska pa dve zimi po pet mesecev. To zimo bo samo drugi tečaj. Letos se torej sprejemajo učenci samo v celoletno šolo. Vsi učenci stanujejo v zavodu, kjer imajo vso oskrbo. Sprejmejo se pridni, dovolj nadarjeni sinovi kmečkih staršev, ki bodo po končanem šolanju ostali na kmetiji. Lastno-ručno pisane prošnje za celoletno šolo, kolkovane z 10 din banovinskim kolkom, je poslati ravnateljstvu banovinske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu čimprej, najkasneje pa do dne 10. septembra.

Dr. Brovat Anton, ordinarij bolnišnice križniškega reda v Ormožu, bo ves avgust odsoten in ne bo ordiniral. 1134

Pri težki stolic, nezgoditi, glavobolu zaradi zaprta očista ana do dve čim naravne »Franz-Josefove« grenke vode prebavna organe. »Franz-Josefove« vode lahko jemljejo tudi bolniki, ki leže in to imajo za dobro. (Ogl. reg. S. br. 15.485/35.) 1138

Obžatoranja vredni slučaji

Prijet zaradi soudeležbe pri tolovajskem napadu. Orožniki od Sv. Barbare v Slov.

goricah so zadeli pri hišni preiskavi pri posestnici Ani Gamzer v Jablanci na Jožefa Mavrič, ki je bil soudeležben pri tolovajskem napadu na družino Mulec v Zimici. Mavrič, ki je predsedel že osem let v ječi, je bil priveden v zapore mariborskega okrožnega sodišča.

Velika tatvina v št. Ilju v Slov. goricah. V št. Ilju v Slov. goricah so odkrili veliko tatvino. Pekovski mojster Franc Jurgec je opazoval že od decembra, da mu veliko preneglo zginja iz kleti vino, sadjevec in žganje. Dne 21. julija so izsledili orožniki tata v osebi Ivana Žunkovič, 26 letnega pri Jurgecu zaposlenega pekovski pomočnika, katerega je mojster pred meseci odpustil. Iz Jurgečeve trgovine je odromal od decembra do danes lep znesek 17.000 din. Preiskava bo dognala, v koliko je Žunkovič kriv glede očitanih tatvin.

Od vlomilcev oplenjena vinogradna hiša. Na Maiskem vrhu v Halozah so vdrli neodkriti storilci v vinogradno hišo mariborskega trgovca I. Preaca. Odnesli so mu perila in posteljnine za 7000 din.

S paše ukradena kobila. Posestniku Valentinu Sagadinu v Cirkoveah na Dravskem polju je odgnal nekdo s paše dve leti staro in 2500 din vredno kobilo.

Po nekaj mesecih pojasnjen vlom. Na Kapeli pri Radencih so napadli na praznik Treh kraljev trije zakrinkani moški Ivana Lukovnjaka, katerega so zvezali, mučili in so mu odnesli iz trgovine blaga za 12.000 din. Te dni so prijeli radenski orožniki radi omenjenega tolovajskega napada Davorina Trstenjaka v Središču in Alojza Šantla. Oba sta priznala napad na Lukovnjaka. Tretji krivec na se je sam javil v osebi Jožefa Herica. Orožniki so našli tudi en del Lukovnjaku ukradenega blaga.

S kamnom po glavi. Na sejmu v Velenju je udaril neki moški s kamnom po glavi v prepiru 32 letnega posestnikovega sina Fr. Pretnarja iz Braslovč in ga je hudo poškodoval. Udarjeni se je zatekel v celjsko bolnišnico.

Smrtonosen strel v sadonosniku. Ivan Geršak, 18 letni posestnikov sin iz Hrastja pri Sv. Petru pod Sv. gorami, je pobral v sadonosniku Avgusta Narata na Plesu par jabolok. Narat je stražil svoj sadonosnik in oddal strel iz lovske puške na pobiralca. Geršaka so zadele šibre v hrbet, ena mu je predrila srce in je obležal mrtev.

Okradena posestnica. V Podkrajju pri Radečah pod Zidanim mostom je neznanec sunil posestnici Pečnik 1500 din gotovine in za 500 din blaga.

Okradena podeželska hiša. Na Rudnem pri Železnikih na Kranjskem je vdrl v odsotnosti domačih neznan postopač v hišo posestnika Lovra Eržena. Žginiš je z zlatō uro in z 900 din gotovine. Skupna škoda znaša 2400 din.

Vlomilska družba, ki je zagrešila 20 vlovov, pod ključem. Semiški orožniki so aretirali vlomilsko družbo, katera je zagrešila po Sevnici in na Dolenjskem in okolici 20 vlovov. Pokradeno blago so prodajali po vsem Dolenjskem.

Izpred sodišča

Eden najbolj drznih vlomilcev obsojen. Pred mariborskim senatom je dajal zadnje dni odgovor eden najbolj drznih vlomilcev, kar se jih je pojavilo po prevratu v Mariboru. Gre za 32 letnega mehanika Franca Staneka, ki je že odsedel radi vlovov v Grazu dve in pol leta. Stanekova vloma v Mariboru sta vzbudila takrat največje ogorčenje, ker ju oblast ni mogla koj razčistiti in prijeti krivca. Dne 4. februarja 1937 je bilo med opoldanskim odmorom pokradene iz usarne Zofije Bizjak v Gosposki ulici zlatnine ter raznih dragocenosti za 50.000 din. Dne 11. marca je bilo na enako drzen način vlomljeno v trafiko R. Žnidaričeve na Aleksandrovi cesti. Ukradenih je bilo 1500 din gotovine in kolekov ter znamk za 8000 din. Dne 4. maja 1937 je bil Stanek aretirar v neki gostilni v Studencih pri Mariboru. Franc Stanek je bil obsojen po priznanju očitanih dejanj na pet let ječe.

Izstopili so vsi trije. Vsak je vzel nekaj prtljage in podali so se od ceste peš proti novemu pribežališču, ki je bilo za Jurija poslednje na svobodi.

Jurij ponovno aretirar

Omenjeni listič, kateri je prepodil Jurija iz braunavajškega brloga, je začel tudi orožnikom v roke. Nato so se šele zavedli, da imajo opravka z dvema preizkušeni ponarejevalcema. Proti enemu je itak že davno izdalo mariborsko okrožno sodišče tiralico; drugemu bo dokazana krivda, kakor hitro bo prvi ubegli ptič v zaporni kletki.

Orožniki so se lotili z vso natančnostjo ter v nemo zasledovanja Jurija, kateri se je sigurno skrival pri svojih znancih in prijateljih po Dravskem polju. Povrh ga je še nekdo ovadil neposredno s po nasedlih raztrošenim papirjem iz maščevanja, ker ga sploh ni ali pa nezadostno založil z denarjem.

Vse številne patrolje so se vračale dnevno praznih rok in brez pravih poročil v svoje vojašnice. Orožništvo je bilo premalo gibčno, da bi bilo hitro kos tako prefriganemu zločincu, kakor je bil pobegli Potočnik, ki je že obiskoval dolgo vrsto let kazniško praktično šolo

Orožniško poveljstvo se je združilo z mariborskim policijskim komisarijatom. Ta ima na razpolago policijske agente. Detektiv v civilni obleki lažje poizveduje za zločincem, kakor mož v uniformi in z nasajenim svetlim bajonetom.

Mariborska policija je zagrabila tako dolgo zagonetno zadevo s polno paro in z vso natančnostjo. Stopila je v stike z obmejnimi orožništvom. Naenkrat se je razgibal ves varnostni aparat od severne meje do Pragerskega in Ptuja. Ako je bil dolgo iskani resnično v tem omrežju, je moral pasti pravici v roke.

Kungoški orožniki so prijaviili v Maribor, da se kretajo tankaj prav sumljivo tjakaj pred nedavnim priseljeni ljudje.

Na lice osumljenega mesta na ogled poslani policijski agenti iz Maribora so dognali z vso previdnostjo, da se jim obeša na vrženi trnek sam Jurij Potočnik. Znano jim je bilo, kako je že dvakrat streljal v Dobrovcah na orožnika, katera sta ga pozvala na predajo. Pri uležnem kaznjencu je treba vedno predvidevati, da se bo branil, dokler mu bo mogoče, in si ne bo delal težke vesti, če pobije na smrt par zasledovalcev.

(Dalje prihodnjic)

Društvo narodov, ki mora računati celo take stvari.

Najdražji sadež

Na londonskem trgu bo težko dobiti sad, ki bi bil dražji od tako zvanega »rajskega jabolka«. Ta »jabolka« rasejo predvsem na Grškem in so na zunaj podobna citronam, imajo pa posebno aromo. Neoporečen primerek stane na londonskem trgu dva do tri funte. Lupina je debela, zadostuje pa popolnoma, da da veliki sobi svoj vonj. Meso je grenko in polno semena, lupina pa je nežna. Drevo rajskega jabolka silici po velikosti in obliki oranževcu ter ima temne liste, ki izločujejo sladko olje. Sad rabi več let, da dozori. Tudi blede-rdeči cveti se razvijajo po več mesecev.